

# QUÆSTIO MEDICA,

## QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA IN SCHOLIS MEDICORUM,

Die Jovis 18ª Novembris 1717.

M. NICOLAO LE TELLIER,

DOCTORE MEDICO,

PRÆSIDE.



### *An Rheumatiſmi affectibus Diaphoretica?*

I.

QUAMVIS corpus humanum non ſit rudis indigeſtaque moles, ſed concinna variis organis inſtructa Machina ad varias functiones obeundas mirè parata, nihilhominùs iners jaceret, niſi ex ſolidorum & fluidorum congruâ & ſimmetricâ compoſitione conſtaret, & niſi ab illis functionum integritas ſervaretur. Dùm varii ejus humores ab expedito, perenni, & æquali partium ſolidarum & fluidarum motu per vaſa feruntur, aſſiduo tritu commoliuntur, ex iis debita fit excernendorum ſecretio. Sed cùm de corporis ſubſtantiâ plurimùm quotidiè depereat, partim viſibilium excrementorum excluſione, partim vaporum inſenſibilium tranſpiratione, ut illæ tam ſolidæ quàm fluidæ partes ad munia ſervanda reſarcirentur, ſan-

guinis circuitum per omnes corporis partes apprimè natura instituit : illius cursu succi nutritii corpuscula per intimos recessus intromittuntur, & quæ moli ac figuræ magis fuerint congrua, substantiam partis in quâ quiescunt adaugent, & consumptis priùs illius partis moleculis substituta, illatum eorum recessu damnum resarciunt. Locum suum quodque tuetur, inquit Venerandus Senex; & quæ quidem ad minus tendunt, in minorem locum secedunt; quæ verò ad majus proficiscuntur, commixta in majorem classem transeunt; externa verò neque ejusdem generis, ex alienâ regione pelluntur, neque enim potest quod non est ejusdem generis, in loco minimè sibi conveniente permanere, vagantur si quidem non agnita, invicem verò permixta simul cognoscuntur; conveniens enim cum conveniente cohæret, quod autem minimè convenit, dissidet & pugnat, & à se invicem discrepat. Sic functionum animi & corporis vires non solùm versantur in laudabili partium similarium sive simplicium temperie, legitimâ organicarum sive compositarum structurâ, ambarumque unione, sed & in convenienti vasorum oscillo sanguinisque motu circulari; quo cessante, præpedito, aut quavis ratione perturbato, illa pervertitur. Indè liquet quanti sit ad sanitatem momenti secretionibus suum perpetuò servari tenorem, quot ataxias excitare poterit cohibita perspiratio. In Rheumatismi affectibus ubi pro variorum qui inspissantur humorum indole aut conflictu, vel ne vix solubiles obstructiones à coercitâ transpiratione oboriuntur, vel succi perturbati retinentur, omnia sunt movenda ut secretio Diaphoreticis promoveatur.

II.

PARTICULIS superfluis aut minùs aptis continuò eliminandis, natura varias instituit vias; sic bilem excrementitiam, pancreatis, & glandularum intestinalium succos crassiores cum ineptis alimentorum particulis per alvum ejicit, per semitas urinarias urinam, tùm quæ ventriculi & vesicæ tunicas penetrat, tùm quæ per tramitem circulationis secretoria Renum vascula transit. Denique per amplissimam perspirationis viam non solùm in glan-

dulis ſubcutaneis, ſed etiam in ipſius cutis aliorumque integumentorum poris apertam, halitus quamplurimos eliminat. Tranſpiratio lenta ac mitis ſubtilem auram inſenſilem efflat, craſſior ſenſus ferit, & in guttulas ſudoris abit. Utriuſque hujus excretionis materia ejuſdem indolis eſt, gradu ſolùm conſiſtentiæ diverſa. Imò notandum valde inter ſe convenire tranſpirationis, ſudoris atque urinæ ſecretiones. Perſpirationis & ſudoris materiam ſanguinis arterioſi ſero deberi ſuadet, ingens cum ſale urinoſo affinitas, & demonſtrant ſudoris ſalſedo manifeſta & pruritus ſæpiùs inde exortus. Quamobrem ſi juſta ſuccorum attenuatio faciliſque eorum tranſitus, tranſpirantium vaporum ſecretioni non reſpondent, ſi eorumdem materia non ſatis fluida lento paſſu procedit, atque in oſtiolis hærens acorem contrahit nervos irritans, muſculorum fibras crucians, vel poros infarciens, Rheumatiſmo facem præbet. Hic affectus atrociſſimo dolore nunc artus omnes nunc quoſdam afficit, modò partes rubeſcunt & tumeſcunt, modò rubor & tumor evaneſcunt, febris ſenſim evaneſcit, manente dolore, quin & aliquandò immanius ſæviente. Nonnunquam ex capite diſtillat humor,& quidem interdùm in nares quod lene eſt, aliquandò in fauces quod pejus eſt, ſubindè in pulmones quod peſſimum eſt. Si in nares diſtillaverit, tenuis per has pituita profluit, caput leniter dolet, gravitas in eo ſentitur, frequentia ſternutamenta reſonant; ſi in fauces, has exaſperat tuſſiculamque movet; ſi in pulmonem, præter ſternutamenta & tuſſim, eſt etiam capitis gravitas, laſſitudo, ſitis, æſtus, bilioſa urina. In lumbagine Rheumaticâ immanis dolor adeſt, circà lumborum regionem fixus, nephritin mentiens, niſi quod nauſea vomituſque non adſint, perpetuâ corporis agitatione ac mutatione ſitus ægrotum laceſcens; cujus ſanguis plevriticorum ferè ſimilis: verùm nimis longum foret omnia recenſere ſimptomata perſpirationem impeditam arguentia.

## III.

QUANQUAM variæ ſint & inter ſe admodùm diſſimiles Rheumatiſmorum cauſæ, pro varia humorum inſpiſſatorum, vel evectorum & detentorum indole. Illi præ-

ſertìm qui in victu delinquunt, quorum lubrica eſt ſanitas & morborum injuriis obnoxia, niſi certis vitæ legibus obediant, frequentiſſimè Rheumatiſmos incurrunt. Cauſis tamen univerſalibus & æquivocis at plurimùm ſuſcitantur. Sic alia atque alia aëris temperies nos variè afficit, & ſanguinis circuitum æquè ac tranſpirationis halitum promovet, adauget, minuit. Temperatus aër ſale balſamico naturæ amico prægnans ſanguinis motum, ſpirituſque animales inſtaurat. Aliquoties è contra hyemali præſertim tempeſtate, ab inſpirati aëris Borealis miaſmatibus, incraſſantur ſanguinis partes, ſegniuſque moventur; his partibus ita fixis ſanguinis ſulphura irretiuntur, tubulorum pororumque meatus coarctantur, ac demùm obſtructio naſcitur. Ab obſtructione auctâ lancinans & pungens dolor oboritur; & ſi inclementia aëris corpus ſudore diffluens, ejuſque patentes pororum meatus invadat, ipſos non tantùm conſtringit, ſed inſuper incuſſis ſpiculis humores omnes per quævis vaſa quaquaversùm valdè commovet, adeòque mutationes funeſtas, coagulationem putà vel aliud quid infert. Tùm glandulæ miliares à figurâ dictæ & à ſitu ſubcutaneæ, vaſa excretoria ad cutis ſpiracula ſive poros ſpargentes, affluxum humorum non ampliùs moderantur, nec ſecretum fluidum tranſmittunt, ſed occluduntur, halituique ſolito remoram objiciunt. Quæ omnia, ut humor acris, in quibuſdam acidus vel ſalſus, & ſemper valdè lancinans inter fibras nerveas, & circà vaſorum anguſtias atque intercapedines hæreat, efficiunt, febres commovent, ibique à ſale defixo acerrimos dolores producunt.

## IV.

NATURA legi motus perpetui mancipata quocumque tempore otii impatiens intus agit, & organa ſua movet, ut ſanitas conſervetur. Ejuſmodi organa alia ſunt fluida, quæ activa, alia ſolida, quæ paſſiva: utrorumque unus conſenſus, conſpiratio una in ſingulis humani corporis partibus advertitur. Spiritus animalis primum vitæ auditur organum. Dura Meninx inter ſolida primas tenet;

alia ſolidâ, nempè muſculi, tubuli, glandulæ, ipſaque viſcera oſcillatorio motu gaudent, quem à durâ Meninge mutuantur. Hujus autem motus à ſpirituum animalium influxu incepit & continuatur. Ab ejus elatere, aërîſque elaſticitate ſanguinis circuitus promovetur, qui quò vegetior eò ſanitas felicior. Spiritus ille pars ſanguinis ſubtilior eſt & purior, per tenuiſſimas cerebri glandulas Medullæque oblongatæ & ſpinalis incernicula ſeparatus, & nervorum ope in omnes partes diffuſus, ad omnes corporis motus, ad nutritionem, & ad ſenſuum functiones obeundas deſtinatur. Quamvis ſpiritus ſint ſanguinis partes defæcatiores, non tamen ad æqualem volatilitatis gradum in omnibus evehuntur : in aliis ſunt agiliores, in aliis craſſiores tardioriſque motus ; prout latex ex quo eliciuntur ſubtilior aut craſſior fuerit ; moles ſanguinea ad puritatem & defæcationem, niſi ſuccorum, vaporum, halituumque excrementitiorum expulſione non pervenit. Omnium igitur ſecretionum meta ad corporis univerſi perfectionem eſt Diaphoreſis, illam ſegniorem varios adjuvandi modos natura docuit, à motu corporis citatiore, laborioſo ac diuturno curſu, ſaltatione, ponderum vectione, tractione & ſimilibus, ſudor provocari ſolet. Ars experientiâ freta tranſpirationem variis etiam modis elicit, vel ſicco calore, vel balneo, vel ſudorificis ſic propriè dictis. Siccus calor eſt & arenæ calidæ, balnei laconici, clibani ſolis & quorumdam naturalium ſudandi artificiorum, ubi à terrâ ſurgens calidus vapor ædificio includitur. Utilia hæc ſunt, quoties humor intus nocet iſque digerendus, imò nervorum vitiis quibuſdam optimè medetur, & infirmis conveniunt, uti ſol & exercitatio tantùm robuſtioribus, ſed extrà febrem vel initio morbi, balnei ſive ſimplicis, ſive compoſiti, ſive thermalium duplex uſus : nam modò diſcuſſis febribus valetudini confert, modò febrem ipſam tollit, ferèque adhibetur ubi febris decrevit, ubi ſummam cutem relaxari, corruptum humorem evocari, & halitum corporis, ut ita dicam, mutari expedit. Verùm antequam Diaphoretica hauriantur, ſpectare oportet, num tempora, parteſve corporis aliæ, paulùm madeſcant, quæ ſudorem venturum eſſe teſtentur ; ac ſi aliqua ejus nota eſt, tunc demùm illa

dare potui quæ ſalubria judicantur. Aliquando ſolùm calidæ ſimplicis, ſi ſudorem per omnia membra diffundit, ſufficiens eſt; ſi verò impar ſit viribus ad diſcutienda, diſſolvenda, & eliminanda ea quæ in mole ſanguineâ coiverunt, ad Diaphoretica ſic dicta, primis viis, ut decet, expurgatis, & venæ ſectione pro viribus ægri inſtitutâ properandum eſt. Hæc pro variis Rheumatiſmorum cauſis, & temperamentis varianda ſunt. Si tranſpiratio morborum Panacœa ſit, Diaphoretica idem ſonant; quæ alia præſidia admodùm ſuperant, atque ex tribus Regnis ad tot curationum uſus tam abundè depromuntur. Alia ſunt calida, frigida alia, alia fixa, volatilia, acida & Alkalia diverſi generis, item & oleoſa, Balſamica, ſalina, ſalino-ſulphurea, ſulphureo-ſalina, grati, ingrati ſaporis, acria, amara, ſalſa, acerba, inſipida; ex quibus infinitæ ſpecies compoſitæ proſtant, *v. g.* Spirituo-ſalinæ, atque ſpirituo-ſalino-ſulphureæ. Sudorifera quædam plus vel minus diſſolventia, Emetica, cathartica, Diuretica, aſtringentia, quibus qualitatibus tam primis, quàm mediis & in receſſu ultimis non ſolùm ad Rheumatiſmos ſanandos, ſed ad quam plurimos affectus conducunt.

V.

AD Rheumatiſmi dolores ſanandos Diaphoretica juxtà diverſimodam temperamentorum conſtitutionem eligenda ſunt. Communis eſt eorum indoles, ut ventriculo & inteſtinis famulentur, nullumque in iis ſpaſmum aut motum excretionis cieant; pleraque cardiacis ſimilia, ſuntque ejuſdem ſæpè efficaciæ intus ſumpta, ſpiritus animales ſuſcitant, erigunt, & expandunt, ſanguiniſque recrementa in Diaphoreſin adigunt: Alia è contrà, quamvis ſint alioquin ſanguini nociva, illum tempeſtivè fermentando, non minus ad metam curationis collimant, viſcida incidunt, ſerique ſuperflui excrementa in ſudorem aut in halitus inſenſibiles exolvunt: Alia ſunt etiam quæ cum ſudoriferis, aſtrictoriis particulis pollent quæ fibras conſtringendo, materiam morbificam è parte affecta revellunt, tonumque viſcerum reſtituendo, eam foras expellunt. Denique alia ſudorifica ſunt ſalina diverſi generis pro ſelectu, & diverſi

ſtatus, quæ intus ſumpta atque ſalibus aliis tùm intrà viſcera, tùm intrà maſſam ſanguineam ſcatentibus, occurrentia, eoſque à particularum aliarum complexibus avocantia, ſanguinem reſerant ac rarefaciunt, ut particulæ extraneæ per Diaphoreſin amandari poſſint. Sic ſanguinis fluiditas naturalis reſtituetur, ſucci tenaces in tubulis diù hæſuri, meatus criſpantes vel occludentes, extrudentur; pulmones aliæque partes ſuos elateres, motuſque oſcillatorios reſument. Hiſce præſidiis ſanguis ſpatium liberius nactus placidè ac ſine turba circumagitur, magis dividitur; fiuntque ejus moleculæ ad ſecretionem aptiores. Ita glandularum miliarium ſpiſſitudines molleſcunt, papillarum cutis irritamenta ſopiuntur, pororum ſpiracula pateſcunt, tùmque mordaces recrementi ſanguinei fuligines datâ portâ ruunt, eliminantur, & in auras avolant, ſuccedente ſuavi optato ac perenni ſaluberrimæ tranſpirationis halitu, verâ Rheumaticorum Diaphoreticis curatione.

*Ergo Rheumatiſmi affectibus Diaphoretica.*

Domini Doctores diſputaturi.

| | | |
|---|---|---|
| *M. Claudius Du Cerf.* | *M. Ludovicus Guillot.* | *M. Raymundus Jac. Finot.* |
| *M. Joan. Bap. Enguehard, Scholarum Profeſſor.* | *M. Joan. Bap. Fermelhuis, in Regiâ Artium Academiâ Socius honorarius.* | *M. Philippus-Bernardus de Bordegaraye.* |
| *M. Claudius Vergne.* | *M. Joannes Depiney-Peſchard.* | *M. Jacobus-Simon-Gilles de la Riviere.* |

Proponebat Pariſiis CLAUDIUS. BRUNET, Lugdunæus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1717. à ſextâ ad meridiem.

Typis J. QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.